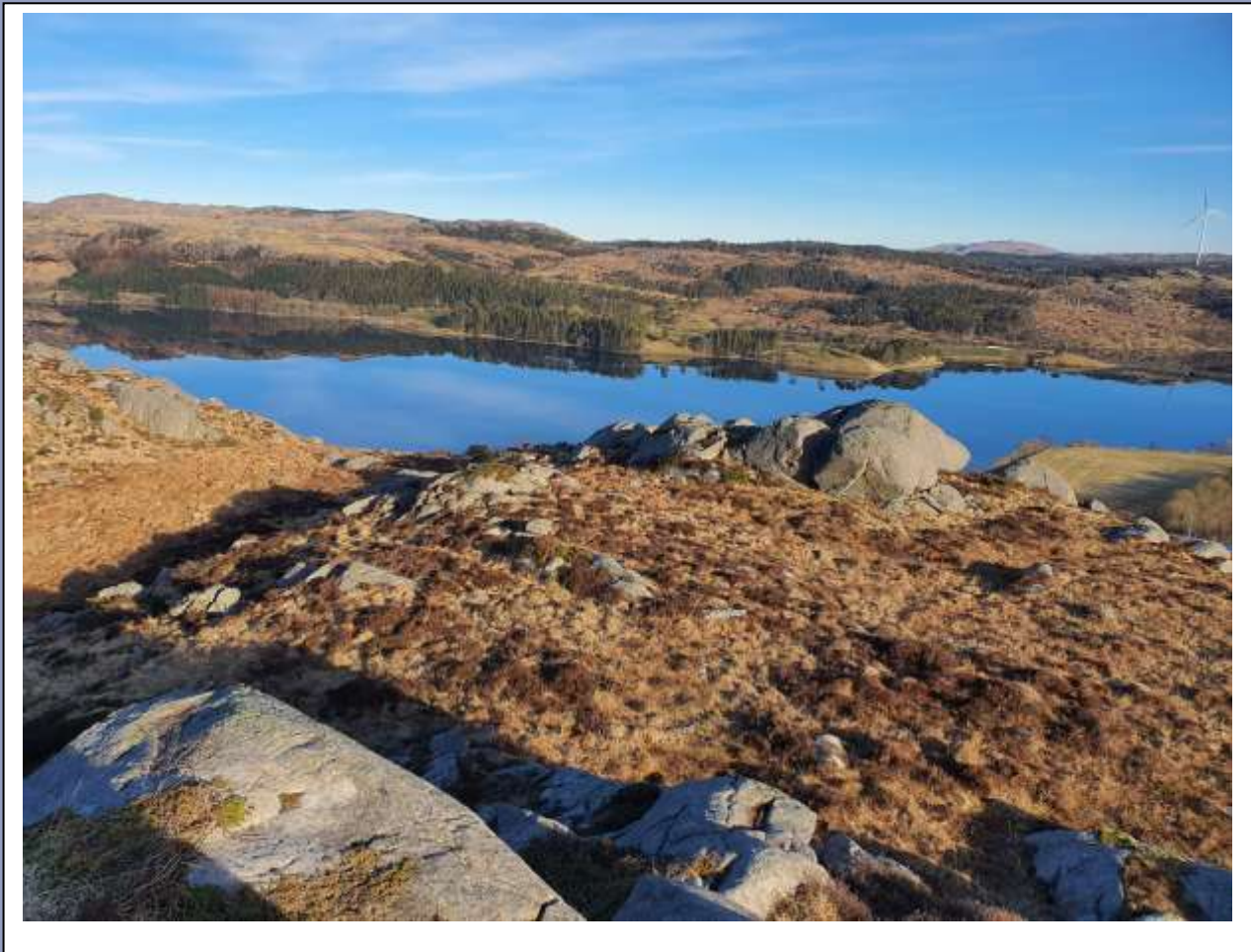

Moifjellet vindpark – arkeologisk rapport

Gnr. 62, 50 Bnr. 1-2,2, Bjerkreim kommune
Rapport nr. 32, 2025

Generell informasjon

Navn på sak	Moifjellet Vindpark		
Saksnummer	2023/30460	Registreringsår	2025
Saksbehandler	Astrid Bjørlo		
Tiltakshaver	Statkraft		
Entreprenør			
Feltarbeid utført	April 2025	Ved	Kim Thunheim og Trygve Røysland
Etterarbeid utført		Ved	Kim Thunheim

Kommune:	Bjerkreim	Gårdsnavn	Stølen Sundvor	Gnr.	61 58	Bnr.	1-2 2
----------	-----------	-----------	-------------------	------	----------	------	----------

Befart av Arkeologisk museum / UiS	Dato:		Ved:	
------------------------------------	-------	--	------	--

Faglige konklusjoner:

Automatisk freda kulturminner er påvist innenfor planområdet	Askeladden ID	Type funn
Kulturminner påvist på denne undersøkelsen	329854	Kullgroper
Tidligere kjente kulturminner innenfor planområdet	14191 64771	Gårdsanlegg Støl(nyere tid)
Undersøkt med tanke på dispensasjon uten vilkår		

Forord

Kulturavdelingen ved Rogaland fylkeskommune er førsteinstans og den regionale kulturminnemyndigheten. Fylkeskommunen har, med få unntak, det formelle forvaltningsansvaret for alle kulturminner. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for å gjennomføre arkeologiske registreringer av automatisk freda kulturminner.

Etter å ha mottatt en plan gjør fylkeskommunen en faglig vurdering om planen kan komme i konflikt med kjente og ukjente automatisk freda kulturminner. I områder der det er potensial for konflikt, kan det bli nødvendig med en arkeologisk registrering. Med automatisk freda kulturminner menes alle kjente og ukjente kulturminner som dateres til før 1537, samiske kulturminner eldre enn 1917 og stående byggverk eldre enn 1649. Arkeologiske registreringer er hjemlet i Kulturminnelovens § 9, 1. ledd.

I denne rapporten er resultatene fra den arkeologiske registreringen presentert. Rapporten gir opplysninger om arbeidet som ble utført, hvilke typer kulturminner som ble funnet og utstrekningen av disse.

En god oversikt over mange av de vanligste kulturminnene i Norge finnes i boka «Kulturminner i Norge» av Harald Jacobsen og Jørn-R. Follum.

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Innledning	6
2.1	Generelt om undersøkelsen	6
2.2	Annen praktisk informasjon	6
3	Metode	7
3.1	Overflatesøk	7
3.2	Prøvestikking	7
4	Dokumentasjon	8
4.1	Nummerering i felt og rapporten	8
4.2	Innmåling og fotografering	9
4.3	Periodeinndeling	9
5	Området/områdene	10
5.1	Område 1.....	11
5.2	Område 2.....	15
6	Lokalitet ID 329854 Kullfremstillingsanlegg	18
6.1	Lokalitetsbeskrivelse og stratigrafi	18
6.2	Datering.....	20
6.3	Tolkning.....	20
7	Lokalitet ID 14191	21
7.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	21
7.2	Tolkning.....	23
8	Lokalitet ID 64771 Støl	24
8.1	Lokalitetsbeskrivelse.....	24
8.2	Datering.....	26

Figurliste

Figur 1: Oversikt over planområdet vest for Vikeså og sør for Moi i Bjerkreim kommune.....	6
Figur 2: Planområdet med områdeinndeling.....	10
Figur 3: Delområde 1, nordlig del.....	11
Figur 4: Kart med prøvestikkene plassert på stranden.....	12
Figur 5: prøvestikking langs strand.....	12
Figur 6: Oversiktsbilde over den nordlige delen av planområdet. Oslandsvannet og industriområdet synlig på bildet. Tatt i nordlig retning.....	13
Figur 7: Nordlig del av planområdet. Tatt i østlig retning.....	14
Figur 8: Oversikt over delområde 2.....	16
Figur 9: utsikt fra øst mot sørvest i delområde 2.....	16
Figur 10: Kullgrop 1 til venstre, nr2 til høyre.....	18
Figur 11: Håndgravd sjakt i kullgrop 1.....	19
Figur 12: Flyfoto med oversikt over de to lokalitetene.....	19
Figur 13: Tuft en, retning N.....	21
Figur 14: Tuft en, bildet tatt i vestlig retning.....	22
Figur 15: Oversiktsbilde av lokaliteten. Tatt i vestlig retning. Noen av tuftene er klart synlige på bildet.....	25
Figur 16: Nærbilde av tuft 2 helt øst på lokaliteten. En del vegetasjon.....	25

Tabelliste

Tabell 1: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.....	8
Tabell 2: Periodeinndeling brukt i rapporten.....	9

Vedlegg

Prøveliste

Prøvestikklister

Fotoliste

Vedartsrapport

Dateringer

Litteraturliste

1 Sammendrag

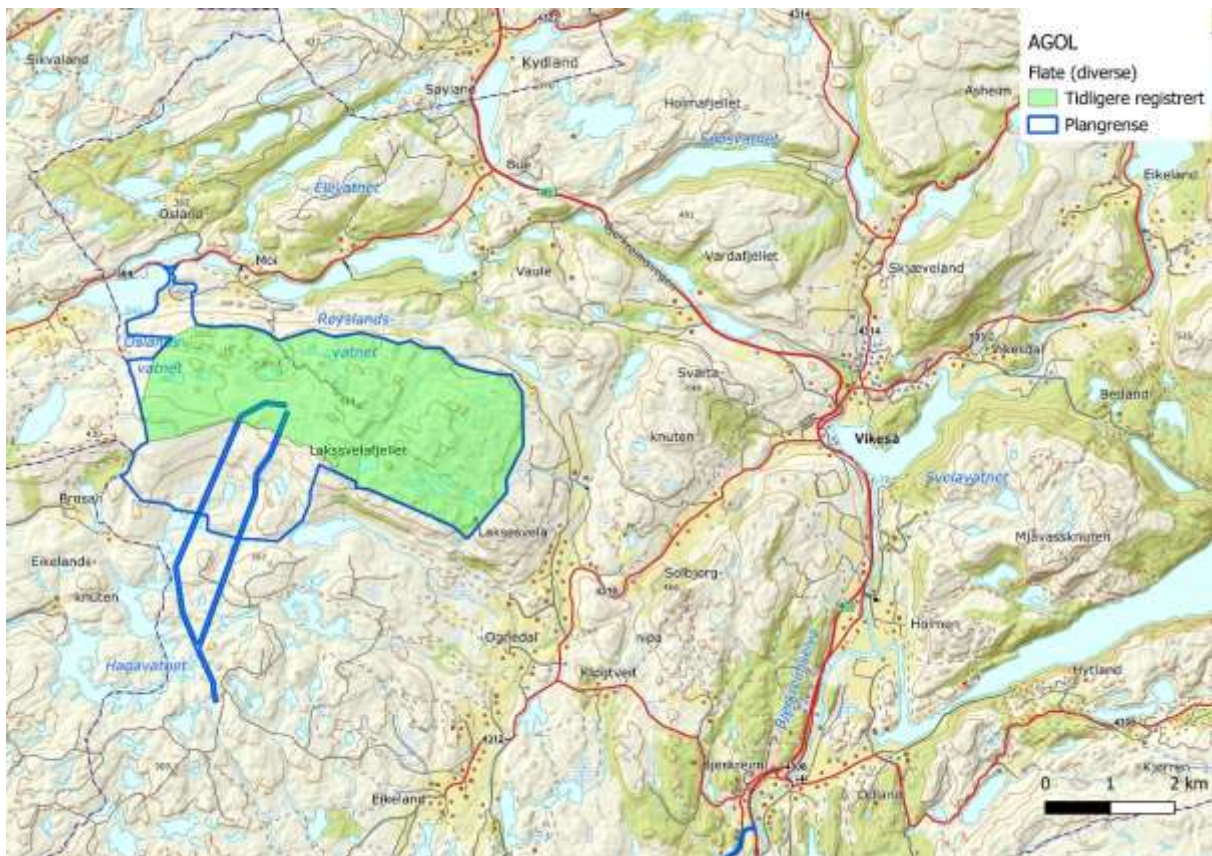
Undersøkelsen ble gjennomført i løpet av april og mai 2025 av Kim Thunheim og Trygve Røysland. En dag ble også tilbrakt i sammen med to representanter fra Maritimt museum som skulle sjekke områdene rundt vannene og vassdragene for å se etter kulturminner innenfor deres ansvarsområde. Det var to kjente lokaliteter innenfor planområdet i forkant av registreringen (id: 64771 og 14191). Planområdet ble overflatebefart og det ble prøvestykket litt i den nordlige delen ved Oslandsvannet.

Ved undersøkelsen av planområdet for Moifjellet vindpark ble det funnet en ny automatisk fredet lokalitet (ID: 329854) bestående av tre kullgroper. (Det er tatt ut prøver fra to av gropene som er sendt til datering. Resultatene av disse blir ettersendt når de kommer)

2 Innledning

2.1 Generelt om undersøkelsen

Bakgrunnen for prosjektet er utvidelse av den allerede eksisterende vindkraftparken i området. Det var fra før to kjente lokaliteter innenfor planområdet (id: 14191 og 64771). Innenfor planområdet er det et større område som ble registrert i 2008, markert med grønt på kartet nedenfor. Planområdet utgjør omtrent 16000 mål hvorav omtrent 11500 mål var registrert i 2008, dvs at omtrent 4500 mål gjestod i denne registreringen.

Figur 1: Oversikt over planområdet vest for Vikeså og sør for Moi i Bjerkeim kommune.

2.2 Annen praktisk informasjon

Værforholdene i løpet av undersøkelsen var upåklagelige. En del vegetasjon medførte noen vanskeligheter når en av lokalitetene skulle kontroll registreres. En av dagene ble tilbrakt i lag med Maritim museum når de gikk over områdene de ønsket å sjekke.

3 Metode

3.1 Overflatesøk

Ved overflatesøk blir det gjort en systematisk gjennomgang av området for å finne freda kulturminner som er synlige på markoverflaten. Overflatesøk kan også være et ledd i planleggingen av registrering med sjakting og/eller prøvestikking. Eksempel på synlige kulturminner er røyser, gardfar, geiler, tufter, helleristninger, kullgroper, jernvinneanlegg, bygdeborger, hulveier og fangstanlegg.

3.2 Prøvestikking

Prøvestikking er en arkeologisk metode som i hovedsak benyttes for å påvise steinalderlokaliteter. Et prøvestikk er et ca. 50 x 50 cm stort hull som graves med spade ned til funntomt nivå. Massene blir, som hovedregel, vannsådet i 4 mm (ved enkelte tilfeller 2 mm) nettingsåld slik at gjenstandsfunn i form av redskaper, avfall etter redskapsproduksjon, brente bein, kull osv. blir synlige i sådet. Stikket graves og dokumenteres etter stratigrafiske lag for å få god kontroll på hvilke lag som er funnførende. I enkelte tilfeller vil gravemaskin bli brukt for å fjerne jordlag som ligger over de lagene man ønsker å undersøke med prøvestikking. Dette vil spesielt være aktuelt i rasområder, områder med tykke torvavsetninger og der det er kjent at det er påført masser i nyere tid.

Avstand mellom prøvestikkene vil variere, blant annet ut fra topografiske forhold, funn og antatt potensial.

4 Dokumentasjon

4.1 Nummerering i felt og rapporten

Nummereringen av strukturer, funn, prøver ol. følger et fast system. Under er en tabell som viser systemet.

Sjakter	Sjakt nr.	Forklaring
Maskinell	Sjakt 2.1	Sjakt områdenr. + sjaktnr.
Håndgravd	Sjakt 2.H1	Sjakt områdenr. + Hsjaktnr.

Strukturer	Struktur nr.	Forklaring
I sjakt (S)	S.2.1.5	S.områdenr. + sjaktnr. + strukturnr.
På markoverflate (K)	K.2.5	K.områdenr. + kulturminnenr.

Stratigrafiske profiler	Profil nr.	Forklaring
Stratigrafisk profil (ett eller flere lag)	L.2.1.4	L.områdenr. + sjaktnr. + profilnr.

NB: Nummeret er for en dokumentert profil i en sjakt, med ett eller flere lag. Ikke for hvert lag i en profil.

Funn	Funn nr.	Forklaring
I struktur	F.2.1.5.1	F.områdenr. + sjaktnr. + strukturnr. + funnr.
Løsfunn i sjakt	F.2.1.0.1	F.områdenr. + sjaktnr. + 0 (ikke knyttet til en struktur) + funnr.
I synlig kulturminne	F.2.5.1	F.områdenr. + kulturminnenr. + funnr.
Løsfunn på område	F.2.0.1	F.områdenr. + 0 (overflatefunn/ikke knyttet til et kulturminne) + funnr.

Prøvestikk	Prøvestikk nr.	Forklaring
Prøvestikk	NN 2.1	NN (initialer) områdenr. + prøvestikknr.

Prøver	Prøve nr.	Forklaring
Fra struktur i sjakt	KP.S.2.1.5.1	KP.S.områdenr.+sjaktnr.+struktnr.prøvenr.
Fra synlig kulturminne	KP.K.2.5.1	KP.K.områdenr.+ kulturminnenr.prøvenr.
Fra prøvestikk	KP.NN 2.1.1	KP.NN områdenr.+prøvestikknr.prøvenr.
Fra stratigrafisk profil (ett eller flere lag)	KP.L.2.1.4.1	KP.L.områdenr.+sjaktnr.+profilnr.prøvenr.

NB: Kullprøve (KP), Makrofossil (MAP), Mikromorf (MIP) og Pollen (PP). Alle følger samme system.

Foto	Foto nr.	Forklaring
AGOL/felt	NN 01	NN (initialer ark.) + løpende nr. (01-09, dertter 10, 11 osv)
Arkiv (rapport)	2024_1234 (1)	Saksnummer + (løpende nr.), for arkiv. Løpende nummer i rapporten.

Tabell 1: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.

4.2 Innmåling og fotografering

Innmålingsutstyret som brukes er en GPS CPOS RTK med en nøyaktighet på 2 cm. Der det ikke var mulig å benytte CPOS har mobiltelefon/nettbretts interne GPS blitt brukt. Denne har en nøyaktighet på ca. 3 – 8 m.

Alle bilder som er tatt på undersøkelsen er arkivert hos Rogaland fylkeskommune. En full oversikt over bilder finnes i fotolisten i slutten av rapporten.

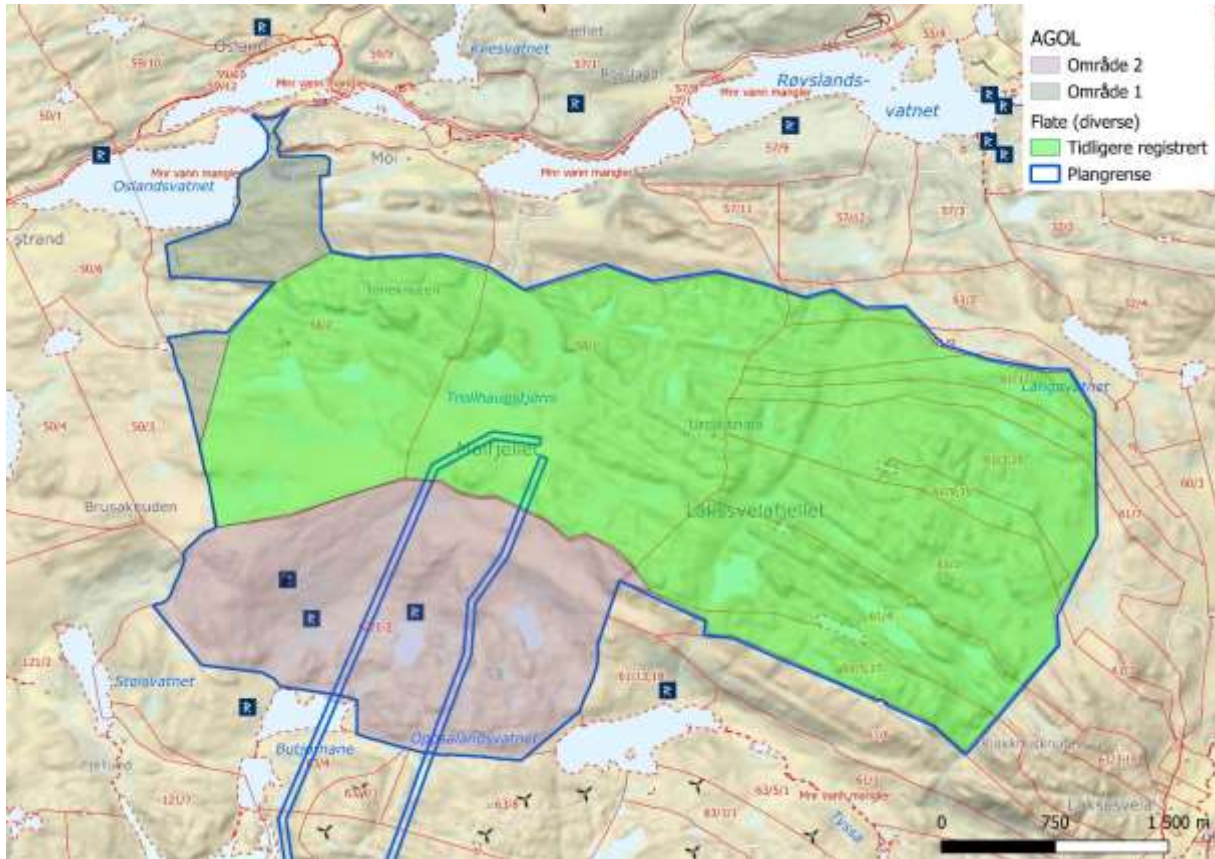
4.3 Periodeinndeling

Hovedperiode	Underperiode	BP (ukalibrert)	f. Kr / e. Kr (kalibrert)
Eldre steinalder (mesolitikum)	Tidligmesolitikum	10000 – 9000 BP	9200 – 8100 f. Kr
	Mellommolitikum	9000 – 7500 BP	8100 – 6400 f. Kr
	Senmesolitikum	7500 – 5200 BP	6400 – 4000 f. Kr
Yngre steinalder (neolitikum)	Tidligneolitikum	5200 – 4700 BP	4000 – 3300 f. Kr
	Mellomneolitikum A	4700 – 4100 BP	3300 – 2600 f. Kr
	Mellomneolitikum B	4100 – 3800 BP	2600 – 2300 f. Kr
	Senneolitikum	3800 – 3500 BP	2300 – 1800 f. Kr
Eldre bronsealder	Periode I – III	3500 – 2900 BP	1800 – 1200 f. Kr
Yngre bronsealder	Periode IV – VI	2900 – 2440 BP	1200 – 500 f. Kr
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	2440 – 2010 BP	500 – 0 f. Kr
	Romertid	2010 – 1680 BP	0 – 400 e. Kr
	Folkevandringstid	1680 – 1500 BP	400 – 570 e. Kr
Yngre jernalder	Merovingertid	1500 – 1210 BP	570 – 800 e. Kr
	Vikingtid	1210 – 1000 BP	800 – 1050 e. Kr
Middelalder	Tidlig middelalder		1050 – 1130 e. Kr
	Høymiddelalder		1130 – 1350 e. Kr
	Senmiddelalder		1350 – 1537 e. Kr
Nyere tid	Etterreformatorisk tid		1537 e. Kr - d.d.

Tabell 2: Periodeinndeling brukt i rapporten.

5 Området/områdene

Planområdet ble enkelt delt i to områder adskilt av det større området som ble registrert i 2008. Område 1 lengst i nord ned mot Oslandsvannet og Område 2 i sør rundt Butjørnene og sør for Moifjellet.

Figur 2: Planområdet med områdeinndeling.

5.1 Område 1

Delområde 1 er delt i to, lengst i nord mot Oslandsvannet på omtrent 600 mål og et mindre område helt i vest på omtrent 150 mål. Det største området strekker seg i sørlig retning fra Bueveien i nord ned til Fjellene Storeli og Little Trollhaugen. Det var ingen kjente kulturminner innenfor denne delen av planområdet før oppstart. Det nærmeste kjente er id: 34833, en steinalderlokalitet på andre siden av Oslandsvannet.

Lokaliteter innenfor området:

Ingen

Figur 3: Delområde 1, nordlig del.

Deler av området er allerede utviklet til industriformål i form av masseuttak og tilhørende infrastruktur. Dette gjelder de grå områdene på kartet ovenfor. Den nordligste delen opp mot Bueveien er enten myr, bratt berg eller strand ned mot Oslandsvannet. På stranden ble det valgt å prøvestikke for å se om det var mulig å finne noen funn fra steinalderen. Det ble tatt 13 prøvestikk langs stranden uten funn. Siden stikkene ble tatt på strand var det ikke noe overdekke i form av jord eller torv. Det var rett ned på fin sand og grus. Noen steder kom vi ned på aur eller større steiner, men stort sett var det bare fin sand og grus. Etter en ca 40cm ble det veldig vått og vann seg inn i stikkene. I kanten av stranden var det oppbygd vei med en bratt skråning opp.

Foruten industriområdet er det også noe dyrket mark i den nordlige delen. Basert på eldre flyfoto er de oppdyrkede områdene tidligere masseuttak som senere har blitt omgjort til oppdyrkede jorder.

Figur 6: Oversiktsbilde over den nordlige delen av planområdet. Oslandsvannet og industriområdet synlig på bildet. Tatt i nordlig retning.

De sørlige delene av delområde 1 består i hovedsak av fjellområder med kampesteiner, steinurer, lyng og myrer. Området ble overflatebefart. Det ble på forhånd markert noen steder som skilte seg ut på lidar terrengmodell og flyfoto. Dessverre var oppløsningen på disse dataene, både lidardataen og flyfoto ganske middels i dette området. De stedene hvor det ble markert på forhånd, viste seg utelukkende å være naturformasjoner.

Det ble ikke funnet noen automatisk fredete kulturminner innenfor delområde 1. Ei heller noen kulturminner av nyere dato av interesse. Noen nyere steingjerder og liknende, som er vanlig i slikt terreng, men ellers ikke noe av interesse å melde.

Figur 7: Nordlig del av planområdet. Tatt i østlig retning.

5.2 Område 2

Delområde 2 ligger et stykke sør for delområde 1 og er adskilt av området som ble registrert i 2008. Det er omtrent 3750 dekar og terrenget består i hovedsak av fjellområder med et par større vann. Litt ungskog i deler av området ellers er det mye lynchhei og myrlendte områder.

Større deler av terrenget er også preget av så vidt overtorvet/gressbevokst steinur, noe som gjorde det stedvis vanskelig å bevege seg i området. De nordlige delene av planområdet består i hovedsak av et høyereliggende fjellparti.

Planområdet strekker seg fra ca 220 moh. opp til 500 moh. Deler av området er relativt vanskelig tilgjengelig og krever en del gåing før en kommer frem. På grunn av den allerede utbygde vindmølleparken sør for delområde 2, var det mulig å få kjørt inn til relativt nære planområdet.

Innenfor planområdet var det to lokaliteter som var registrert på forhånd. En automatisk fredet: ID: 14191 som skulle bestå av 6 tufter. Det var ikke enkeltminnegeometri på lokaliteten og informasjonen om tuftene var begrenset. Det var en klar plan å forsøke å gjenfinne denne og få på plass enkeltminnegeometri for å bedre kunne avgrense lokaliteten.

Den andre lokaliteten som var registrert på forhånd var den uavklarte lokaliteten id: 64771. Her var all informasjonen som var oppgitt i askeladden: «Ingen beskrivelse». Planen med denne lokaliteten var å avklare hva som var der og eventuelt prøve å få en datering av lokaliteten.

Den ene dagen i felt ble tilbrakt i sammen med to arkeologer fra Maritimt museum som skulle sjekke områdene rundt vannene og vassdragene for å se etter maritime lokaliteter. De la i ettertid inn fem nye lokaliteter alle nyere tids kulturminner. To som kunne se ut som rester etter installasjoner for kverner (id: 331104 og 331099). To «broer» over en mindre elv (id:331101 og 331103) og en stem i en elv (id:331097).

Lokaliteter innenfor området:

Før registrering:

ID: 14191 (6 tufter)

ID: 64771 (Støl)

Nyregistrerte:

ID: 329854 (kullgroper)

Lagt inn av maritimt museum i ettertid (nyere tids):

ID: 331101 (bru)

ID: 331103 (bru)

ID: 331099 (oppbygd vannrenne)

ID: 331097 (stem)

ID: 331104 (Mulig rester etter kvern)

Terrenget er i hovedsak preget av forholdsvis bratte knauser med dalsøkk mellom. Ofte myrlendt i bunnen. To større vann innfor området, ved det ene ligger en støl id: 64771. De høyeste områdene ligger i nord med forholdsvis bratte fjellskrenter med påfølgende platåer som i all hovedsak var myrlendte. I et mindre område i den vestlige delen av området var det en del ungskog i form av bjørk. Ellers var terrenget preget av lyng og gress.

Figur 10: utsikt over planområdet fra østlig del mot vest.

6 Lokalitet ID 329854 Kullfremstillingsanlegg

Det ble funnet tre kullgroper i en sørvendt skråning omtrent 250 meter nord, nordvest for lokaliteten id: 14191 som har seks tufter fra jernalderen. Kullgrop en og to ligger på noe som kan beskrives som flater i terrenget, mens kullgrop tre ligger oppå en liten rygg.

Nøkkeldata for ID 329854

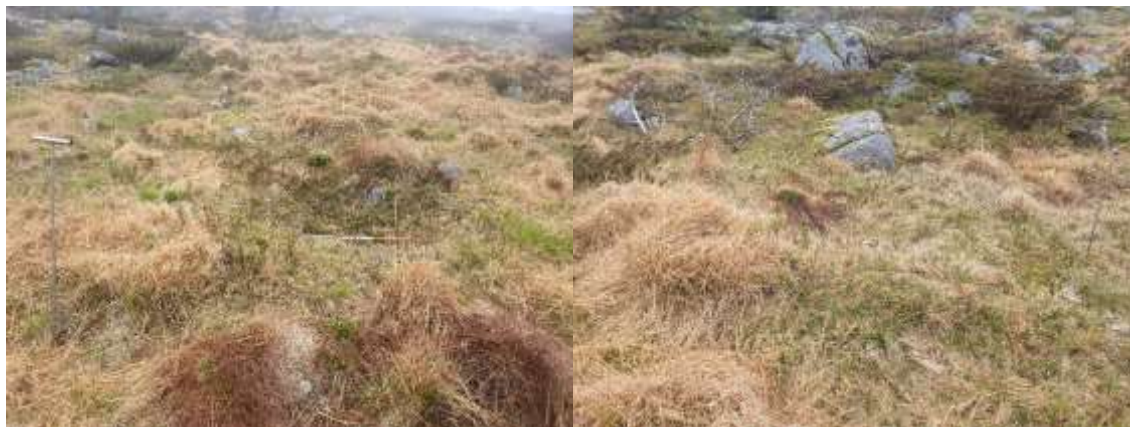
Gnr/bnr.: 62/1-2

Størrelse: 1225 m²

Datering: Jernalder

6.1 Lokalitetsbeskrivelse og stratigrafi

Kullgrop 1: Synlig på kort avstand, delvis godt markert. Godt markert voll, inntil stein og naturlig forhøyning i nord, noe uklar på sørvest siden. 3 meter i diameter, ytre mål, 1 meter innvending. Ca. 0,4 meter dyp. Trekull påvist med jordbor.

Figur 11: Kullgrop 1 til venstre, nr2 til høyre

Det ble gravd en håndgravd sjakt på omtrent 100x30cm gjennom vollen og inn mot midten av kullgrop 1. Profilen viste mye trekull i bunnen ned mot undergrunnen. Delvis blandet med jord, men et klart skille med et lag på omtrent 5-10cm med mye trekull. Profilen var ca 20 cm dyp ned til undergrunnen. Det ble tatt ut kullprøve fra profilen.

Kullgrop 2: Synlig, godt markert kullgrop, med markant voll. Jordfast stein i nord hvor terrenget stiger oppover i en steinur, men ligger ellers plassert på et relativt flatt parti i terrenget. Noe bredere og større enn K.3.1, ytre diameter 4 meter, indre diameter 1,4 meter. Ytre mål på vollen og dybden på gropen er ca. 0,3 meter. Trekull påvist med jordbor. Det ble tatt ut kullprøve, via et lite gravd hull midt i gropen.

Kullgrop 3: Lite synlig, delvis markert. Ligger anlagt på en flat høyde, delvis utflytende, lav voll. Trekull påvist med jordbor. Ytre diameter: 3 meter, indre diameter: 1 meter. Gropens dybde er 15 cm, vollens ytre høyde er 20-25 cm. Trekull påvist med jordbor.

Figur 12: Håndgravd sjakt i kullgrop 1.

Figur 13: Flyfoto med oversikt over de to lokalitetene.

Kullgropslokaliteten ligger ca 250 meter nord, nordvest for ID:14191 med seks tufter som ser ut til å være fra jernalderen- Plasseringen av disse tuftene virket noe rar. Det kan ha vært snakk om en støl og at myren nedenfor tidligere har vært et vann. Men med funnene av kullgropene kan plasseringen av dem forklares i forbindelse med dem, at det har dreid seg

om en form for jernutvinning eller ren trekullproduksjon for den slags skyld. I dette terrenget er det naturlig å tolke dem i sammenheng. Det er ikke gitt at de er samtidige, men kullgropene kan gi en forklaring til hvorfor tuftene er plassert der de er plassert.

Vi hadde med oss metalldetektor en dag og sjekket i området for å finne spor etter jernutvinning i området, men fant ikke noe. Men det var tydelig at det er en del jern i myren.

6.2 Datering

Det ble tatt ut kullprøve fra to av kullgropene, grop 1 og grop2. Resultatene av disse blir ettersendt.

ETH-sample nr.	Prøve nr.	Strukturnr. og type	Uttak fra (cm)	Vedart	BP (ukal.)	f.Kr/e.Kr

6.3 Tolkning

Ofte er kullgropene satt i sammenheng med jernutvinning. Forholdene for dette med jernholdig myr og annen aktivitet i jernalderen i området tilsier at det kan dreie seg om en slik aktivitet. Men uten positive bevis på det så kan man ikke konkludere. Det er godt mulig det kun dreier seg om trekullproduksjon til en gårdssmie eller liknende i området.

7 Lokaltet ID 14191

Lokaliteten var registrert på forhånd, men det fantes ikke geometri på enkelminnene samt begrenset beskrivelse av lokaliteten.

Hentet fra opprinnelig beskrivelse i askeladden:

«Feltet består av 6 hustuffer som ligg på ei linje NNA-SSV. Formen er kvadratisk eller rektangulær. Dei fleste er klart markert, men lite synlege. Alle meir eller mindre tilgrodde av gras og bærlyng. Ein god del stein syner i veggene som er 0,5-1 m br. og 0,2-0,4 m h. Ingen klar inngang syner i nokon av tuftene. i 2 tufter er eine veggene danna av ein stor stein. Ei tuft måler 8x3 m og har 2 like store rom, dei øvrige måler 3x2,5-4x3 m.»

Nøkkeldata for ID 14191

Gnr/bnr.: 62/1,2

Størrelse: 1570 m²

Antall strukturer: 6 tufter

Datering: Jernalder

Det var mye vegetasjon når lokaliteten ble kontrollregistrert og det var vanskelig å orientere seg ut fra den opprinnelige beskrivelsen. På grunn av vanskelige forhold for innmåling innimellom trær etc, ble innmålingene noe unøyaktige. Men det ble identifisert seks tufter som ble målt inn. Selv om innmålingene ikke er helt nøyaktige, inrammer de tuftene brukbart.

7.1 Lokaltetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten ligger i en sørvendt skråning som ligger i overkant av et større myrområde som er kartfestet som Ognedalstølen. Den sørligste tuften, tuft 6, ligger inntil en større flyttblokk som skiller seg bra ut i terrenget på en mindre rygg. Området var preget av høyt gress, lyng, einerbuser og en del bjørk.

Figur 14: Tuft en, retning N.

Figur 15: Tuft en, bildet tatt i vestlig retning.

Tuft1: Tuft en ble identifisert som den som opprinnelig var beskrevet som 8x3m og bestod av to like store rom.

Den var rimelig klart markert og den mest synlige av tuftene på lokaliteten. Litt oppbygde vegger med to lag, men også et mer eller mindre helt dekkende lag med stein i bunnen/gulvet.

Tuft2: Brukbar markert og noenlunde synlig. Ca 5x3m. Veggene ok markert, samme som i tuft 1 er det et lag med stein i bunnen/gulvet. Noen større buskvekster gjorde innmålingen litt vanskelig. Ligger nærmest vegg i vegg med tuft1.

Tuft3: Ca 4x3m. Ligger litt gjemt i buskas inntil en større flyttblokk. Lite synlig, men greit markert når en får trengt seg inn i buskaset. Også her er det et gulvlag.

Tuft4: Ligger rett vest for tuft 3. Greit markert men lite synlig. Delvis skjult av vegetasjon. Ca 5x3m

Tuft5: Uklart markert og lite synlig. 4,5x3,5m. Ser ut som det også her er det et lag med stein som ser ut som et gulvlag. Godt dekket av vegetasjon.

Tuft6: Ligger inntil en større flyttblokk. 3x2m. Eneste av tuftene med litt mer høyde på veggene. Opptil 0,6m høye. Klart markert, godt synlig, men delvis skjult av vegetasjon.

På grunn av plasseringen av tuftene litt i overkant av en større myr, med tilsynelatende en del malm/jern i myren og nærheten til kullgropene på id: 329854, ble det vurdert om tuftene kunne ha en forbindelse til jernutvinning. Tuftene i seg sjølv avslørte lite annet enn at plasseringen passer med jernutvinning. Det er heller ikke sikkert at tuftene er samtidige med kullgropene.

For kanskje å finne et svar på dette ble det tatt opp en metallsøker og sjekket i et utvidet område rundt og på tuftene for eventuelle utslag i det håp om å finne slagg, røsteplass eller liknende. Eventuelt andre gjenstander som kunne hjelpe til med å datere lokaliteten. Det ble funnet noe jernskrammel av nyere dato ved en sti som går rett forbi lokaliteten. Ellers ble det ikke funnet noe utslag av interesse med søkeren.

7.2 Tolkning

Lokaliteten ble i utgangspunktet registrert i 1973 i forbindelse med øk-registreringene. Ved denne anledning har vi i all hovedsak bare målt inn de registrerte tuftene, samt sjekket området rundt.

Tuftene ser ut som de er fra jernalder. Det ble ikke funnet noe daterbart i området eller i tuftene som kunne slå det fast eller indikere noe annet.

8 Lokaltet ID 64771 Støl

Lokaltet som lå inne i kulturminnedatabasen askeladden som uavklart ved starten av registreringen. Det forelå ingen informasjon om lokaliteten foruten en kartavgrensning. Det ble derfor foretatt en kontrollregistrering av lokaliteten og vurdert hvor gammel stølen kunne være.

Nøkkeldata for ID 329854

Gnr/bnr.: 62/1-2

Størrelse: 25316 m²

Datering: Moderne/ antatt 1800-tallet

8.1 Lokaltetsbeskrivelse

Lokalteten er et stort inngjerdet området på ca 25000 kvadratmeter. Det går et steingjerde rundt kanten av området fra vannet i sør og omkranser flere tufter og innhegninger. Gjerdet er ikke helt komplett, det mangler noen stubber enkelte steder og er veldig vanskelig å spore i nordøst.

Terrenget heller nedover fra nord mot sør, retning vannet. Rett nord og øst for lokaliteten er det fjellformasjoner som avgrensner området ganske tydelig. Det ble målt inn seks tufter og to innhegninger. Det er en god del flere stubber med steingjerder i ulike retninger innenfor området, men det var vanskelig å få noe system ut av det. Det er fullt mulig at det er flere innhegninger og kanskje noen flere tufter. På deler av området var det en del vegetasjon som vanskeliggjorde arbeidet.

Lokalteten stod oppført med uavklart status i kulturminnedatabasen askeladden. Etter å ha sett på den og befart hele området ble det klart at den fremstår som en støl fra 1800-tallet. Det ble ikke funnet noe daterbart materiale. Det ble heller ikke funnet noen bygningsrester eller liknende som kunne fortelle oss noe om datering. Men bygningsrestene som var til stedet var av en slik karakter og forfatning som minner veldig mye om 1800-talls bygninger. Relativt høye fortsatt stående tørrmurte vegger.

Vernestatusen til lokaliteten ble endret fra uavklart til uten vern.

Maritimt museum hadde også befaring i området samtidig som vi og har i ettertid lagt inn noen lokaliteter i området som har utnyttet vannressursene i området. Blant annet id:331099 som fremstod som et oppbygd løp/renne for vann antakeligvis til en liten mølle på andre siden av vannet fra stølen.

ID: 331101 og 331103 rett øst for stølen er to tilsynelatende opparbeidede krysninger/broer over elven. Alle disse tre lokaliteten er også av nyere dato.

Figur 16: Oversiktsbilde av lokaliteten. Tatt i vestlig retning. Noen av tuftene er klart synlige på bildet.

Figur 17: Nærbilde av tuft 2 helt øst på lokaliteten. En del vegetasjon.

8.2 Datering

På grunn av utformingen av tuftene og innhegningene er lokaliteten tolket til å være fra 1800-tallet. Statusen til lokaliteten ble endret til uten vern.

9 Konklusjon

I løpet av undersøkelsen ble det funnet en ny automatisk fredet lokalitet id: 329854. En kullgropslokalitet som ligger 250m NV for den fra før kjente lokaliteten id: 14191 med 6 tufter fra jernalderen. Planen er i konflikt med begge disse lokalitetene.

Lokaliteten id: 64771, stølen ble undersøkt og vernestatus endret fra uavklart til uten vern, da tolkningen var at det er en 1800-talls støl.

Prøveliste

Prøvestikkliste

Navn	Dybde	Størrelse	Beskrivelse	Funn
KT 1	30	50x50	Fin lys brun sand med tiltakende mengde grus nedover. Kom ned på et kompakt lag med stein i bunn på 30cm.	0
KT 2	40	50x50	10cm fin lys brun sand med litt grus. 30cm sandblandet grus. Spiker og tøre nedi stikket.	0
KT 3	40	50x50	40cm sandblandet grus.	0
TSR 1	46	40x40	0-26 cm: Gråbrun sand og grus. Strand. 27-46 cm: Noe mørkere mer vannmettet gråbrun sand og grus. Mer grus.	0
TSR 2	50	40x40	0-25 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 26-50 cm: noe brunere, mer vannmettet sand og grus.	0
TSR 3	65	35x30	0-15 cm: gråhvit sand og grus. Strand. 16-65 cm: Gråbrun sand og grov grus.	0
TSR 4	50	40x40	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-35 cm: mørkere gråbrun sand og grov grus. 35-50 cm rødbrun grov grus. Aur.	0
TSR 5	35	35x35	0-20 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 21-35 cm rødbrun sand og grov grus. Aur.	0
TSR 6	25	40x40	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-25 cm: rødbrun sand og grov grus. Aur	0
TSR 7	40	35x35	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-40 cm: rødbrun sand og grov grus. Aur.	0
TSR 8	45	35x35	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-45 cm: rødbrun sand og grov grus.	0
TSR 9	45	35x35	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-45 cm: lysbrun sand og grus.	0
TSR 10	50	35x35	0-15 cm: gråbrun sand og grus. Strand. 16-50 cm: lysbrun sand og grus.	0

Fotoliste

NR	AGOL	MOTIV	RETNING	DATO	SIGN
2023_30460 (1)	KT1	Utsikt nordover planområdet	N	03.04.2025	KT
2023_30460 (2)	KT2	Utsikt nordover planområdet	N	03.04.2025	KT
2023_30460 (3)	KT3	Planområdet (nord)	Ø	03.04.2025	KT
2023_30460 (4)	KT4	Planområdet (nord)	Ø	03.04.2025	KT
2023_30460 (5)	KT5				
2023_30460 (6)	KT6	Strand, prøvestikking	SØ	04.04.2025	KT
2023_30460 (7)	KT7	Planområde	SØ	08.04.2025	KT
2023_30460 (8)	KT8	Planområde	SV	08.04.2025	KT
2023_30460 (9)	KT9	Planområde	S	08.04.2025	KT
2023_30460 (10)	KT10	Planområde med trygve	NV	08.04.2025	KT
2023_30460 (11)	KT11	Planområde midten		08.04.2025	KT
2023_30460 (12)	KT12				
2023_30460 (13)	KT13	Planområde vest	S	09.04.2025	KT
2023_30460 (14)	KT14	Kullgrop 1	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (15)	KT15	Kullgrop 1	V	28.04.2025	KT
2023_30460 (16)	KT16	Kullgrop 1	V	28.04.2025	KT
2023_30460 (17)	KT17	Snitt/sjakt gjennom kullgrop 1	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (18)	KT18	Snitt/sjakt gjennom kullgrop 1	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (19)	KT19	Snitt/sjakt gjennom kullgrop 1	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (20)	KT20	Kullgrop 2	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (21)	KT21	Kullgrop 2	V	28.04.2025	KT
2023_30460 (22)	KT22	Kullgrop 2	S	28.04.2025	KT
2023_30460 (23)	KT23	Kullgrop 3	S	28.04.2025	KT
2023_30460 (24)	KT24	Kullgrop 3	N	28.04.2025	KT
2023_30460 (25)	KT25	Kullgrop 3	V	28.04.2025	KT
		Oversikt fra tuft 1 oppover skråningen der resten av tuftene ligger.			
2023_30460 (26)	KT26		N	28.04.2025	KT
2023_30460 (27)	KT27	Tuft 1	S	28.04.2025	KT
2023_30460 (28)	KT28	Tuft2	S	28.04.2025	KT
2023_30460 (29)	KT29	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (30)	KT30	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (31)	KT31	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (32)	KT32	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (33)	KT33	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (34)	KT34	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (35)	KT35	Oversikt lokalitet/støl	S	29.04.2025	KT
2023_30460 (36)	KT36	Oversikt lokalitet/støl	V	29.04.2025	KT
2023_30460 (37)	KT37	Oversikt lokalitet/støl	V	29.04.2025	KT
2023_30460 (38)	KT38	Oversikt lokalitet/støl	V	29.04.2025	KT

2023_30460 (39)	TSR1	Tuft til kvernhus/mølle + KT Mulig tuft, kvernhus på østsiden av	SØ	07.04.2025	TSR
2023_30460 (40)	TSR2	elva	SØ	07.04.2025	TSR
2023_30460 (41)	TSR3	Mulig kvernhus	Ø	07.04.2025	TSR
2023_30460 (42)	TSR4	Tuft 2	Ø	29.04.2025	TSR
2023_30460 (43)	TSR5	Oversiktsbilde	V	29.04.2025	TSR
2023_30460 (44)	TSR6	Tuftt1	SØ	29.04.2025	TSR
2023_30460 (45)	TSR7	Tuft3	NV	29.04.2025	TSR
2023_30460 (46)	TSR8	Innhegning 1 nordre del	V	29.04.2025	TSR
2023_30460 (47)	TSR9	Innhegning 1 søndre del	SØ	29.04.2025	TSR
2023_30460 (48)	TSR10	Innhegning 2	SV	29.04.2025	TSR
2023_30460 (49)	TSR11	Tuft 5	SØ	29.04.2025	TSR
2023_30460 (50)	TSR12	Tuft 6	N	29.04.2025	TSR

Dateringer

Litteraturliste

Jacobsen, H & Follum, J-R. 2008. *Kulturminner I Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år*. Tun Forlag.

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum
4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1
4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no

Rogaland
fylkeskommune

Lydbølger fra mangfoldige Rogaland – vårt vitale fylke.
Disse grafiske bølgene gjengir lyden av Månafossen, Gjesdal.